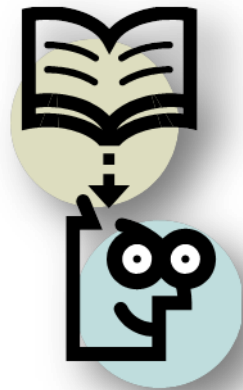

Iwona Będkowska
Szkoła Podstawowa nr 33 im. M. Kownackiej w Częstochowie

Od marzeń o dobrym zawodzie do trafnego wyboru zawodu

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w Szkole Podstawowej nr 33 im. Marii Kownackiej w Częstochowie

1. Tytuł programu:

„ Od marzeń o dobrym zawodzie do trafnego wyboru zawodu”

2. Podstawy prawne:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r.- *Prawo oświatowe*, (Dz.U. 2017 poz. 59).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*, (Dz.U. 2017 poz. 60).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno- -pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, (Dz. U. z 2017 r., poz. 1647).

3. Założenia programu:

Program zawiera koncepcję orientacji zawodowej, rozumianej jako ogół działań dydaktyczno-wychowawczych skierowanych do uczniów klas I – VIII szkoły podstawowej i uwzględniających etapy rozwojowe uczniów.

Prezentowany program jest przeznaczony do realizacji na zajęciach dodatkowych, godzinach wychowawczych, lekcjach przedmiotowych, wycieczkach dydaktycznych oraz indywidualnych spotkaniach z doradcą zawodowym wedle potrzeb uczestników. Program pozwala na poszerzenie działań szkoły o obszar związany z doradztwem zawodowym, ukierunkowanych na nabywanie przez uczniów wiedzy i umiejętności służących podejmowaniu trafnych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Zakłada on, że wybór zawodu

dokonywane w wyniku procesu rozwojowego, będącego sekwencją decyzji podejmowanych w ciągu wielu lat.

Szkoła realizuje program we współpracy ze środowiskiem lokalnym, współdziałając z sojusznikami, którymi są: rodzice, szkoły ponadpodstawowe, przygotowujące do zawodu, uczelnie wyższe w mieście, WOM, SOD, CKP, ORE, KOWEZiU, PUP, ZPPP.

4. Cele ogólne:

- wspomaganie rozpoznawania i rozwijania przez uczniów własnych mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i talentów, rozpoznawania predyspozycji zawodowych oraz rozwijania umiejętności myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy,
- zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów i kwalifikacji zawodowych, specyfiką wybranych zawodów oraz zmieniającym się rynkiem pracy,
- kształtowanie gotowości uczniów do odpowiedzialnego planowania dalszego własnego kształcenia oraz kariery zawodowej w zmieniającej się rzeczywistości społecznej i podejmowania, przy wsparciu doradczym, wyborów edukacyjnych,
- wspieranie nauczycieli, rodziców, a także specjalistów z zakresu doradztwa zawodowego w pełnieniu przez nich roli doradcy – osoby wspomagającej dzieci w procesie planowania i podejmowania przez nie decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu.

5. Cele szczegółowe

- diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe,
- rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji,
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań i pasji oraz rozwijaniu myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy,
- budowanie poczucia własnej wartości uczniów,
- zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy,
- zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i aktualnym rynkiem pracy,
- zapoznanie uczniów z zawodami przyszłościowymi w kontekście zmian zachodzących w społeczeństwie (na rynku pracy),
- przygotowanie uczniów do podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji,

- przygotowanie rodziców do pełnienia roli osób wspierających swoje dzieci w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu,
- zapewnienie ciągłości działań, prowadzonych przez nauczycieli szkoły, na rzecz wspomagania uczniów w odpowiedzialnym wyborze kierunku dalszego kształcenia i zawodu,
- współpraca szkoły z interesariuszami zewnętrznymi, w tym specjalistami z różnych dziedzin, w zakresie udzielania uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

6. Osoby odpowiedzialne za realizację:

- dyrektor szkoły
- koordynator wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- doradca zawodowy realizujący program własny doradztwa zawodowego,
- pedagog szkolny,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele przedmiotów,
- nauczyciel bibliotekarz,
- nauczyciele – wychowawcy świetlicy.

7. Treści i czas realizacji (adresat działań):

Treści, zawarte w programie, można umownie podzielić na trzy moduły tematyczne. Poszczególne zagadnienia będą realizowane we wszystkich klasach szkoły podstawowej, z zastrzeżeniem dostosowania zakresu i głębi podjętych problemów (a także form, metod i technik pracy) do poziomu rozwojowego dzieci. Treści ujęte w module 3. będą w szczególności rozwijane i pogłębiane w klasach VII – VIII.

Moduł I

Samopoznanie / poznanie dziecka:

- a) mocne i słabe strony dziecka (uczniowie / rodzice)
- b) poczucie własnej wartości (uczniowie)
- c) zainteresowania i pasje dziecka (uczniowie / rodzice)
- d) system wartości dziecka (uczniowie / rodzice)
- e) predyspozycje zawodowe (uczniowie, rodzice)
- f) zapotrzebowanie na informacje / pomoc z zakresu doradztwa zawodowego

Moduł II

Postawy i kompetencje „miękkie” a wyzwania edukacyjne i zawodowe:

- a) dziedziny życia (zawody), w których dziecko widzi siebie w przyszłości (uczniowie / rodzice)
- b) oczekiwania od pracy zawodowej: zawody „interesujące”, pojęcie „dobrej pracy” (uczniowie)
- c) wyobrażenia dziecka na temat pracy w danym zawodzie (uczniowie / rodzice)
- d) kompetencje, wpływające na sukcesy edukacyjne i zawodowe: asertywność, umiejętność pracy w grupie, myślenie twórcze, przedsiębiorczość (uczniowie)
- e) praca jako wartość (uczniowie)
- f) rozwijanie zdolności/zainteresowań ucznia na zajęciach (uczniowie / nauczyciele)

Moduł III

Wiedza o edukacji i zawodach oraz wybory edukacyjne i zawodowe:

- a) specyfika różnych zawodów (uczniowie), zawody a kwalifikacje
- b) zawody przyszłości
- c) oferta edukacyjna, w tym oferta szkół w Częstochowie i regionie (uczniowie / rodzice)
- d) rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ziemi częstochowskiej (uczniowie / rodzice)
- e) zmiany na rynku pracy
- f) oferta edukacyjna i pomoc w wyborze kierunku dalszego kształcenia dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (rodzice)
- g) wybór szkoły ponadpodstawowej (uczniowie / rodzice)
- h) wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego (uczniowie / rodzice / nauczyciele)

8. Metody, formy i techniki pracy:

- badania ankietowe, metody testowe,
- zajęcia warsztatowe prowadzone w grupach, kształtujące świadomość potrzeby planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, a także doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej,
- lekcje wprowadzające treści z zakresu doradztwa zawodowego,
- indywidualne konsultacje dla uczniów i rodziców,
- spotkania prowadzone przez specjalistów oraz przedstawicieli różnych zawodów,

- spotkania z rodzicami i nauczycielami,
- koła zainteresowań dla uczniów,
- wycieczki do zakładów pracy,
- udział uczniów w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- projekty uczniowskie,
- konkursy,
- udział w przedsięwzięciach środowiskowych,
- metody audiowizualne.

9. Przewidywane rezultaty - efekty

Uczniowie:

- wypowiadają się na temat własnych zainteresowań, uzdolnień i talentów oraz sposobów ich rozwijania,
- określają własne zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe oraz znają możliwości (sposoby, ścieżki edukacyjne) ich rozwijania,
- wykorzystują swoje zainteresowania i uzdolnienia podczas zajęć obowiązkowych i dodatkowych,
- podają nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu,
- podają przykłady predyspozycji zawodowych i talentów znanych sobie (osobiście lub za pośrednictwem mediów) ludzi,
- wypowiadają się na temat wybranych zawodów (uczniowie klas I-III: odgrywają role zawodowe w zabawie),
- rozumieją potrzebę zdobywania wiedzy i umiejętności; (w kl IV – VII także uzasadniają potrzebę poszerzania / pogłębiania wiedzy i umiejętności),
- wypowiadają się na temat zróżnicowania zainteresowań, mocnych stron, talentów, predyspozycji zawodowych ludzi,
- wskazują swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w życiu,
- posiadają wiedzę na temat grup zawodów i wybranych zawodów,
- opisują, czym jest praca i uzasadniają jej znaczenie w życiu człowieka,
- podają przykłady wpływu różnorodnych czynników, na wybory edukacyjne i zawodowe,
- rozumieją pojęcia: kompetencje, kwalifikacje zawodowe,

- wskazują na różne sposoby zdobywania kompetencji oraz drogi do zdobycia wybranych zawodów i kwalifikacji zawodowych,
- korzystają z różnych źródeł wiedzy na temat edukacji i zawodów (w kl. IV – VII samodzielnie zdobywają potrzebne informacje na ten temat),
- rozważają własne zainteresowania, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe (także własne ograniczenia) w kontekście wyboru szkoły i zawodu,
- wyjaśniają zjawiska zachodzące na współczesnym rynku pracy i znają zawody określane jako „przyszłościowe”,
- znają ofertę szkolnictwa ponadpodstawowego oraz analizują ją pod kątem własnych wyborów edukacyjnych,
- planują własną edukację, przewidując konsekwencje możliwych wyborów,
- podejmują, przy wsparciu dorosłych, decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej.

Rodzice:

- posiadają wiedzę na temat organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego funkcjonującego w szkole,
- wspomagają dziecko w procesie planowania i podejmowania decyzji dotyczących dalszej edukacji,
- wiedzą, gdzie szukać informacji / wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego, w tym pomocy dla dzieci z problemami (np. zdrowotnymi, emocjonalnymi itp.),
- poznają ofertę edukacyjną szkół i placówek następnego etapu edukacyjnego.

Nauczyciele:

- diagnozują potrzeby uczniów w zakresie zapotrzebowania na informacje na temat edukacji,
- wprowadzają na zajęciach przedmiotowych treści z zakresu doradztwa zawodowego,
- realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego na godzinach wychowawczych,
- stwarzają na zajęciach przedmiotowych sytuacje dydaktyczno – wychowawcze rozwijające zainteresowania, umiejętności i uzdolnienia uczniów,
- prowadzą zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- wspierają rodziców w ich roli doradców,
- znają założenia WSDZ,
- współpracują także z przedstawicielami instytucji i zakładów pracy, w ramach WSDZ.

10. Procedura ewaluacji wewnętrznej

Cel: sprawdzenie i analiza prowadzonej dokumentacji w ramach WSDZ.

Kryteria:

- doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotowi i wychowawcy są zobowiązani do prowadzenia zapisów działań w ramach WSDZ.

Metody zbierania danych:

- kontrola dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne),
- sprawozdania nauczycieli i szkolnego doradcy zawodowego,
- badania ankietowe dotyczące wiedzy rodziców i uczniów o działaniach WSDZ oraz uczestnictwa uczniów w tych działaniach.

Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji:

Zespół nauczycieli powołany przez dyrektora szkoły.

Sposób prezentacji wyników efektów pracy doradczej

Raport z przeprowadzonej ewaluacji zostanie przedstawiony RP na zakończenie roku szkolnego.

11. Szczegółowy plan działań podejmowanych w ramach WSDZ, z uwzględnieniem obszarów (celów) działań szkolnego doradcy zawodowego

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.				
L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Poznanie zainteresowań oraz uzdolnień uczniów.	Przeprowadzenie ankiety. Wywiad z nauczycielami i rodzicami.	wychowawcy klas, pedagog szkolny	pierwsze półrocze
2.	Poznanie planów uczniów klas dotyczących wyboru szkoły.	Przeprowadzenie ankiety skierowanej do uczniów.	opracowanie kwestionariusza ankiety: pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy;	pierwsze półrocze
3.	Rozpoznanie potrzeb uczniów na informacje z zakresu doradztwa zawodowego.	Przeprowadzenie ankiety skierowanej do uczniów.	przeprowadzenie ankiet i opracowanie wyników:	

4.	Określenie predyspozycji (mocnych i słabych stron) psychicznych i fizycznych uczniów.	Wywiady z pedagogiem szkolnym, rodzicami i uczniami. Analiza dokumentów (opinie, orzeczenia, osiągnięcia szkolne/pozaszkolne uczniów itp.). Sporządzenie listy specjalistów, wspierających działania prowadzone w ramach WSDZ. Konsultacje indywidualne.	wychowawcy klas wychowawcy klas, szkolny doradca zawodowy	pierwsze półrocze
----	---	---	--	-------------------

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Zgromadzenie i udostępnienie informacji na temat oferty edukacyjnej.	Utworzenie bazy danych o ofercie edukacyjnej szkół ponadpodstawowych z uwzględnieniem oferty kierowanej do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, nauczyciel - bibliotekarz	cały rok
2.	Zgromadzenie i udostępnienie informacji na temat zawodów i lokalnego rynku pracy.	Gazetka tematyczna. Utworzenie Kącika Informacji Zawodowej. Wzbogacenie zasobów biblioteki szkolnej o materiały dotyczące informacji zawodowej i ich udostępnienie materiałów czytelnik.	nauczyciel - bibliotekarz, szkolny doradca zawodowy, dyrektor szkoły	cały rok

Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Umożliwienie uczniom rozpoznania własnych mocnych i słabych stron, systemu wartości, temperamentu itp. oraz kształtowanie ich umiejętności interpersonalnych (komunikowanie się, współpraca w grupie).	Zajęcia z wychowawcą. Przeprowadzenie zajęć warsztatowych mających na celu rozpoznanie uzdolnień, temperamentu, zdolności i cech osobowych uczniów – analiza wyników. Zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII.	wychowawcy klas, pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy, pracownicy CIZ	cały rok
2.	Kształtowanie świadomości	Zajęcia z wychowawcą oraz zajęcia	wychowawcy	cały rok

	potrzeby planowania własnego rozwoju oraz wiedzy o ofercie edukacyjnej regionu.	warsztatowe prowadzone przez specjalistów. Zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII	klas, pracownicy CIZ oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych, szkolny doradca zawodowy	
3.	Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat różnych zawodów i rynku pracy w tym zawodów przyszłości.	Zebrania z rodzicami, udostępnianie informatorów o szkołach ponadpodstawowych, punkty konsultacyjna dla zainteresowanych. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów. Przekazywanie wiedzy o zawodach na lekcjach przedmiotowych. Organizowanie konkursów wiedzy o zawodach. Wycieczki do zakładów pracy. Zajęcia prowadzone przez pracowników CIZ „Ja w świecie zawodów”, „Quiz zawodoznawczy” Zajęcia z doradztwa dla klas VII i VIII	wychowawcy klas, nauczyciele poszczególnych przedmiotów, szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, pracownicy CIZ.	cały rok
4.	Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów.	Indywidualizacja pracy podczas zajęć przedmiotowych. Koła zainteresowań. Innowacja pedagogiczna „Mam talent”. Zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII.	nauczyciele poszczególnych przedmiotów, nauczyciel – bibliotekarz, nauczyciele – wychowawcy świetlicy, szkolny doradca zawodowy	cały rok
5.	Kształtowanie umiejętności myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, w tym budowanie poczucia własnej wartości	Zajęcia z wychowawcą. Realizacja programów własnych.	nauczyciele poszczególnych przedmiotów, wychowawcy klas, pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy	cały rok

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Planowanie działań prowadzonych w ramach WSDZ.	Opracowanie harmonogramu działań WSDZ, uwzględniającego przydzielone godziny. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla uczniów, rodziców i nauczycieli.	szkolny doradca zawodowy, dyrektor szkoły	październik - listopad

2.	Zapoznanie nauczycieli z funkcjonowaniem w szkole WSDZ.	Przedstawienie informacji o programie na zebraniu Rady Pedagogicznej. Przedstawienie opracowanego harmonogramu na zebraniu Rady Pedagogicznej.	dyrektor szkoły szkolny doradca zawodowy	październik - listopad październik - listopad
3.	Promowanie WSDZ.	Zamieszczenie informacji na stronie internetowej szkoły oraz na tablicach informacyjnych w szkole	informatyk szkolny, szkolny doradca zawodowy, zespół ds. promocji szkoły	cały rok
4.	Współpraca z rodzicami oraz podmiotami lokalnymi (szkoły ponadpodstawowe, CIZ, Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, PUP itp.).	Nawiązanie współpracy z przedstawicielami szkół (prezentacja oferty danej szkoły). Konsultacje dla rodziców. Spotkania z przedstawicielami różnych instytucji i organizacji: ZPPP, SOD, WOM, PUP, Filia WUP, CKZiU, CKU.	szkolny doradca zawodowy pracownicy CIZ oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej	cały rok wg potrzeb
5.	Monitorowanie realizacji przydzielonych zadań.	Analiza zapisów w dziennikach zajęć związanych z realizacją pomocy uczniom w wyborze dalszego kierunku kształcenia i zawodu	dyrektor szkoły	cały rok

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Poszerzanie i pogłębianie wiedzy nauczycieli na temat doradztwa edukacyjno-zawodowego.	Prowadzenie indywidualnych konsultacji dla nauczycieli z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i informacji zawodowej.	szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny,	cały rok
2.	Włączenie nauczycieli do działań WSDZ	Przeprowadzenie wewnętrznej ewaluacji. Włączanie w tematykę lekcji przedmiotowych treści związanych ze specyfiką różnych zawodów.	zespół zadaniowy powołany przez dyrektora szkoły nauczyciele poszczególnych przedmiotów	maj - czerwiec cały rok

Obszar 6. Wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
------	----------------	-------------------	----------------------	-----------------

1.	Wspieranie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, nauczycieli przedmiotów oraz wychowawców klas w realizacji zajęć/zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu	Organizowanie Punktów Konsultacyjnych dla nauczycieli, wychowawców. Organizowanie konsultacji ze specjalistami w przypadkach wymagających dodatkowych wyjaśnień.	szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, pracownicy CIZ oraz ZPPP	wg potrzeb
----	---	---	---	------------

**Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego
w Szkole Podstawowej nr 33 im. Marii Kownackiej
w Częstochowie**

2. Tytuł programu:

„ Od marzeń o dobrym zawodzie do trafnego wyboru zawodu”

2. Podstawy prawne:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r.- *Prawo oświatowe*, (Dz.U. 2017 poz. 59).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*, (Dz.U. 2017 poz. 60).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno- pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych, (Dz. U. z 2017 r., poz. 1647).

3. Założenia programu:

Program zawiera koncepcję orientacji zawodowej, rozumianej jako ogół działań dydaktyczno-wychowawczych skierowanych do uczniów klas I – VIII szkoły podstawowej i uwzględniających etapy rozwojowe uczniów.

Prezentowany program jest przeznaczony do realizacji na zajęciach dodatkowych, godzinach wychowawczych, lekcjach przedmiotowych, wycieczkach dydaktycznych oraz indywidualnych spotkaniach z doradcą zawodowym wedle potrzeb uczestników. Program pozwala na poszerzenie działań szkoły o obszar związany z doradztwem zawodowym, ukierunkowanych na nabywanie przez uczniów wiedzy i umiejętności służących podejmowaniu trafnych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Zakłada on, że wybór zawodu dokonuje się w wyniku procesu rozwojowego, będącego sekwencją decyzji podejmowanych w ciągu wielu lat.

Szkoła realizuje program we współpracy ze środowiskiem lokalnym, współdziałając z sojusznikami, którymi są: rodzice, szkoły ponadpodstawowe, przygotowujące do zawodu, uczelnie wyższe w mieście, WOM, SOD, CKP, ORE, KOWEZiU, PUP, ZPPP.

4. Cele ogólne:

- wspomaganie rozpoznawania i rozwijania przez uczniów własnych mocnych stron, zainteresowań, uzdolnień i talentów, rozpoznawania predyspozycji zawodowych oraz rozwijania umiejętności myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy,
- zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów i kwalifikacji zawodowych, specyfiką wybranych zawodów oraz zmieniającym się rynkiem pracy,
- kształtowanie gotowości uczniów do odpowiedzialnego planowania dalszego własnego kształcenia oraz kariery zawodowej w zmieniającej się rzeczywistości społecznej i podejmowania, przy wsparciu doradczym, wyborów edukacyjnych,
- wspieranie nauczycieli, rodziców, a także specjalistów z zakresu doradztwa zawodowego w pełnieniu przez nich roli doradcy – osoby wspomagającej dzieci w procesie planowania i podejmowania przez nie decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu.

5. Cele szczegółowe

- diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe,

- rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji,
- stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań i pasji oraz rozwijaniu myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy,
- budowanie poczucia własnej wartości uczniów,
- zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy,
- zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i aktualnym rynkiem pracy,
- zapoznanie uczniów z zawodami przyszłościowymi w kontekście zmian zachodzących w społeczeństwie (na rynku pracy),
- przygotowanie uczniów do podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji,
- przygotowanie rodziców do pełnienia roli osób wspierających swoje dzieci w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu,
- zapewnienie ciągłości działań, prowadzonych przez nauczycieli szkoły, na rzecz wspomagania uczniów w odpowiedzialnym wyborze kierunku dalszego kształcenia i zawodu,
- współpraca szkoły z interesariuszami zewnętrznymi, w tym specjalistami z różnych dziedzin, w zakresie udzielania uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

6. Osoby odpowiedzialne za realizację:

- dyrektor szkoły
- koordynator wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- doradca zawodowy realizujący program własny doradztwa zawodowego,
- pedagog szkolny,
- wychowawcy klas,
- nauczyciele przedmiotów,
- nauczyciel bibliotekarz,
- nauczyciele – wychowawcy świetlicy.

7. Treści i czas realizacji (adresat działań):

Treści, zawarte w programie, można umownie podzielić na trzy moduły tematyczne. Poszczególne zagadnienia będą realizowane we wszystkich klasach szkoły podstawowej, z zastrzeżeniem dostosowania zakresu i głębi podjętych problemów (a także

form, metod i technik pracy) do poziomu rozwojowego dzieci. Treści ujęte w module 3. będą w szczególności rozwijane i pogłębiane w klasach VII – VIII.

Moduł I

Samopoznanie / poznanie dziecka:

- g) mocne i słabe strony dziecka (uczniowie / rodzice)
- h) poczucie własnej wartości (uczniowie)
- i) zainteresowania i pasje dziecka (uczniowie / rodzice)
- j) system wartości dziecka (uczniowie / rodzice)
- k) predyspozycje zawodowe (uczniowie, rodzice)
- l) zapotrzebowanie na informacje / pomoc z zakresu doradztwa zawodowego

Moduł II

Postawy i kompetencje „miękkie” a wyzwania edukacyjne i zawodowe:

- g) dziedziny życia (zawody), w których dziecko widzi siebie w przyszłości (uczniowie / rodzice)
- h) oczekiwania od pracy zawodowej: zawody „interesujące”, pojęcie „dobrej pracy” (uczniowie)
- i) wyobrażenia dziecka na temat pracy w danym zawodzie (uczniowie / rodzice)
- j) kompetencje, wpływające na sukcesy edukacyjne i zawodowe: asertywność, umiejętność pracy w grupie, myślenie twórcze, przedsiębiorczość (uczniowie)
- k) praca jako wartość (uczniowie)
- l) rozwijanie zdolności/zainteresowań ucznia na zajęciach (uczniowie / nauczyciele)

Moduł III

Wiedza o edukacji i zawodach oraz wybory edukacyjne i zawodowe:

- i) specyfika różnych zawodów (uczniowie), zawody a kwalifikacje
- j) zawody przyszłości
- k) oferta edukacyjna, w tym oferta szkół w Częstochowie i regionie (uczniowie / rodzice)
- l) rynek pracy, ze szczególnym uwzględnieniem ziemi częstochowskiej (uczniowie / rodzice)
- m) zmiany na rynku pracy

- n) oferta edukacyjna i pomoc w wyborze kierunku dalszego kształcenia dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (rodzice)
- o) wybór szkoły ponadpodstawowej (uczniowie / rodzice)
- p) wsparcie w zakresie doradztwa zawodowego (uczniowie / rodzice / nauczyciele)

8. Metody, formy i techniki pracy:

- badania ankietowe, metody testowe,
- zajęcia warsztatowe prowadzone w grupach, kształtujące świadomość potrzeby planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, a także doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej,
- lekcje wprowadzające treści z zakresu doradztwa zawodowego,
- indywidualne konsultacje dla uczniów i rodziców,
- spotkania prowadzone przez specjalistów oraz przedstawicieli różnych zawodów,
- spotkania z rodzicami i nauczycielami,
- koła zainteresowań dla uczniów,
- wycieczki do zakładów pracy,
- udział uczniów w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- projekty uczniowskie,
- konkursy,
- udział w przedsięwzięciach środowiskowych,
- metody audiowizualne.

9. Przewidywane rezultaty - efekty

Uczniowie:

- wypowiadają się na temat własnych zainteresowań, uzdolnień i talentów oraz sposobów ich rozwijania,
- określają własne zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe oraz znają możliwości (sposoby, ścieżki edukacyjne) ich rozwijania,
- wykorzystują swoje zainteresowania i uzdolnienia podczas zajęć obowiązkowych i dodatkowych,
- podają nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu,
- podają przykłady predyspozycji zawodowych i talentów znanych sobie (osobiście lub za pośrednictwem mediów) ludzi,
- wypowiadają się na temat wybranych zawodów (uczniowie klas I-III: odgrywają role zawodowe w zabawie),

- rozumieją potrzebę zdobywania wiedzy i umiejętności; (w kl IV – VII także uzasadniają potrzebę poszerzania / pogłębiania wiedzy i umiejętności),
- wypowiadają się na temat zróżnicowania zainteresowań, mocnych stron, talentów, predyspozycji zawodowych ludzi,
- wskazują swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w życiu,
- posiadają wiedzę na temat grup zawodów i wybranych zawodów,
- opisują, czym jest praca i uzasadniają jej znaczenie w życiu człowieka,
- podają przykłady wpływu różnorodnych czynników, na wybory edukacyjne i zawodowe,
- rozumieją pojęcia: kompetencje, kwalifikacje zawodowe,
- wskazują na różne sposoby zdobywania kompetencji oraz drogi do zdobycia wybranych zawodów i kwalifikacji zawodowych,
- korzystają z różnych źródeł wiedzy na temat edukacji i zawodów (w kl. IV – VII samodzielnie zdobywają potrzebne informacje na ten temat),
- rozważają własne zainteresowania, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe (także własne ograniczenia) w kontekście wyboru szkoły i zawodu,
- wyjaśniają zjawiska zachodzące na współczesnym rynku pracy i znają zawody określane jako „przyszłościowe”,
- znają ofertę szkolnictwa ponadpodstawowego oraz analizują ją pod kątem własnych wyborów edukacyjnych,
- planują własną edukację, przewidując konsekwencje możliwych wyborów,
- podejmują, przy wsparciu dorosłych, decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej.

Rodzice:

- posiadają wiedzę na temat organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego funkcjonującego w szkole,
- wspomagają dziecko w procesie planowania i podejmowania decyzji dotyczących dalszej edukacji,
- wiedzą, gdzie szukać informacji / wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego, w tym pomocy dla dzieci z problemami (np. zdrowotnymi, emocjonalnymi itp.),
- poznają ofertę edukacyjną szkół i placówek następnego etapu edukacyjnego.

Nauczyciele:

- diagnozują potrzeby uczniów w zakresie zapotrzebowania na informacje na temat edukacji,
- wprowadzają na zajęciach przedmiotowych treści z zakresu doradztwa zawodowego,
- realizują treści z zakresu doradztwa zawodowego na godzinach wychowawczych,
- stwarzają na zajęciach przedmiotowych sytuacje dydaktyczno – wychowawcze rozwijające zainteresowania, umiejętności i uzdolnienia uczniów,
- prowadzą zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- wspierają rodziców w ich roli doradców,
- znają założenia WSDZ,
- współpracują także z przedstawicielami instytucji i zakładów pracy, w ramach WSDZ.

10. Procedura ewaluacji wewnętrznej

Cel: sprawdzenie i analiza prowadzonej dokumentacji w ramach WSDZ.

Kryteria:

- doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotowi i wychowawcy są zobowiązani do prowadzenia zapisów działań w ramach WSDZ.

Metody zbierania danych:

- kontrola dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne),
- sprawozdania nauczycieli i szkolnego doradcy zawodowego,
- badania ankietowe dotyczące wiedzy rodziców i uczniów o działaniach WSDZ oraz uczestnictwa uczniów w tych działaniach.

Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji:

Zespół nauczycieli powołany przez dyrektora szkoły.

Sposób prezentacji wyników efektów pracy doradczej

Raport z przeprowadzonej ewaluacji zostanie przedstawiony RP na zakończenie roku szkolnego.

11. Szczegółowy plan działań podejmowanych w ramach WSDZ, z uwzględnieniem obszarów (celów) działań szkolnego doradcy zawodowego

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe

oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Poznanie zainteresowań oraz uzdolnień uczniów.	Przeprowadzenie ankiety. Wywiad z nauczycielami i rodzicami.	wychowawcy klas, pedagog szkolny	pierwsze półrocze
2.	Poznanie planów uczniów klas dotyczących wyboru szkoły.	Przeprowadzenie ankiety skierowanej do uczniów.	opracowanie kwestionariusza ankiety: pedagog szkolny, szkolny doradca	pierwsze półrocze
3.	Rozpoznanie potrzeb uczniów na informacje z zakresu doradztwa zawodowego.	Przeprowadzenie ankiety skierowanej do uczniów.	zawodowy; przeprowadzenie ankiet i opracowanie wyników: wychowawcy klas	
4.	Określenie predyspozycji (mocnych i słabych stron) psychicznych i fizycznych uczniów.	Wywiady z pedagogiem szkolnym, rodzicami i uczniami. Analiza dokumentów (opinie, orzeczenia, osiągnięcia szkolne/pozaszkolne uczniów itp.). Sporządzenie listy specjalistów, wspierających działania prowadzone w ramach WSDZ. Konsultacje indywidualne.	wychowawcy klas, szkolny doradca zawodowy	pierwsze półrocze

Obszar 2. Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Zgromadzenie i udostępnienie informacji na temat oferty edukacyjnej.	Utworzenie bazy danych o ofercie edukacyjnej szkół ponadpodstawowych z uwzględnieniem oferty kierowanej do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, nauczyciel - bibliotekarz	cały rok
2.	Zgromadzenie i udostępnienie informacji na temat zawodów i lokalnego rynku pracy.	Gazetka tematyczna. Utworzenie Kącika Informacji Zawodowej. Wzbogacenie zasobów biblioteki szkolnej o materiały dotyczące informacji zawodowej i ich udostępnienie materiałów czytelnik.	nauczyciel - bibliotekarz, szkolny doradca zawodowy, dyrektor szkoły	cały rok

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Obszar 3. Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów.				
1.	Umożliwienie uczniom rozpoznania własnych mocnych i słabych stron, systemu wartości, temperamentu itp. oraz kształtowanie ich umiejętności interpersonalnych (komunikowanie się, współpraca w grupie).	Zajęcia z wychowawcą. Przeprowadzenie zajęć warsztatowych mających na celu rozpoznanie uzdolnień, temperamentu, zdolności i cech osobowych uczniów – analiza wyników. Zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII.	wychowawcy klas, pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy, pracownicy CIZ	cały rok
2.	Kształtowanie świadomości potrzeby planowania własnego rozwoju oraz wiedzy o ofercie edukacyjnej regionu.	Zajęcia z wychowawcą oraz zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów. Zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII	wychowawcy klas, pracownicy CIZ oraz poradni psychologiczno-pedagogicznych, szkolny doradca zawodowy	cały rok
3.	Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat różnych zawodów i rynku pracy w tym zawodów przyszłości.	Zebrania z rodzicami, udostępnianie informatorów o szkołach ponadpodstawowych, punkty konsultacyjna dla zainteresowanych. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów. Przekazywanie wiedzy o zawodach na lekcjach przedmiotowych. Organizowanie konkursów wiedzy o zawodach. Wycieczki do zakładów pracy. Zajęcia prowadzone przez pracowników CIZ „Ja w świecie zawodów”, „Quiz zawodoznawczy” Zajęcia z doradztwa dla klas VII i VIII	wychowawcy klas, nauczyciele poszczególnych przedmiotów, szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, pracownicy CIZ.	cały rok
4.	Rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów.	Indywidualizacja pracy podczas zajęć przedmiotowych. Koła zainteresowań. Innowacja pedagogiczna „Mam talent”. Zajęcia z doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII.	nauczyciele poszczególnych przedmiotów, nauczyciel – bibliotekarz, nauczyciele – wychowawcy świetlicy, szkolny doradca zawodowy	cały rok

5.	Kształtowanie umiejętności myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, w tym budowanie poczucia własnej wartości	Zajęcia z wychowawcą. Realizacja programów własnych.	nauczyciele poszczególnych przedmiotów, wychowawcy klas, pedagog szkolny, szkolny doradca zawodowy	cały rok
----	---	---	--	----------

Obszar 4. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Planowanie działań prowadzonych w ramach WSDZ.	Opracowanie harmonogramu działań WSDZ, uwzględniającego przydzielone godziny. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla uczniów, rodziców i nauczycieli.	szkolny doradca zawodowy, dyrektor szkoły	październik - listopad
2.	Zapoznanie nauczycieli z funkcjonowaniem w szkole WSDZ.	Przedstawienie informacji o programie na zebraniu Rady Pedagogicznej. Przedstawienie opracowanego harmonogramu na zebraniu Rady Pedagogicznej.	dyrektor szkoły szkolny doradca zawodowy	październik - listopad październik - listopad
3.	Promowanie WSDZ.	Zamieszczenie informacji na stronie internetowej szkoły oraz na tablicach informacyjnych w szkole	informatyk szkolny, szkolny doradca zawodowy, zespół ds. promocji szkoły	cały rok
4.	Współpraca z rodzicami oraz podmiotami lokalnymi (szkoły ponadpodstawowe, CIZ, Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne, PUP itp.).	Nawiązanie współpracy z przedstawicielami szkół (prezentacja oferty danej szkoły). Konsultacje dla rodziców. Spotkania z przedstawicielami różnych instytucji i organizacji: ZPPP, SOD, WOM, PUP, Filia WUP, CKZiU, CKU.	szkolny doradca zawodowy pracownicy CIZ oraz poradni psychologiczno-pedagogicznej	cały rok wg potrzeb
5.	Monitorowanie realizacji przydzielonych zadań.	Analiza zapisów w dziennikach zajęć związanych z realizacją pomocy uczniom w wyborze dalszego kierunku kształcenia i zawodu	dyrektor szkoły	cały rok

Obszar 5. Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
------	----------------	-------------------	----------------------	-----------------

1.	Poszerzanie i pogłębianie wiedzy nauczycieli na temat doradztwa edukacyjno-zawodowego.	Prowadzenie indywidualnych konsultacji dla nauczycieli z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i informacji zawodowej.	szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny,	cały rok
2.	Włączenie nauczycieli do działań WSDZ	Przeprowadzenie wewnętrznej ewaluacji. Włączanie w tematykę lekcji przedmiotowych treści związanych ze specyfiką różnych zawodów.	zespół zadaniowy powołany przez dyrektora szkoły nauczyciele poszczególnych przedmiotów	maj - czerwiec cały rok

Obszar 6. Wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

L.p.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Wspieranie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, nauczycieli przedmiotów oraz wychowawców klas w realizacji zajęć/zagadnień związanych z wyborem kierunku dalszego kształcenia i zawodu	Organizowanie Punktów Konsultacyjnych dla nauczycieli, wychowawców. Organizowanie konsultacji ze specjalistami w przypadkach wymagających dodatkowych wyjaśnień.	szkolny doradca zawodowy, pedagog szkolny, pracownicy CIZ oraz ZPPP	wg potrzeb